

สถานการณ์ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิตเขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา ปี 2560

วันที่ 1 มกราคม ถึง วันที่ 30 กันยายน 2560

ณัฐพล จำปาสาร นักวิชาการสาธารณสุข
กลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง สคร. 9 นครราชสีมา

บทคัดย่อ

ณ วันที่ 2 ตุลาคม 2560 ประเทศไทยมีผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิต 35 ราย อยู่ในเขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา 23 ราย และอาศัยในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาทั้งหมด อัตราป่วยตายร้อยละ 0.14 กลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 นครราชสีมา จึงได้ทำการวิเคราะห์สถานการณ์ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิตในพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาสาเหตุผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิต ใช้วิธีการศึกษาระบาดวิทยาเชิงพรรณนา โดยใช้ข้อมูลจากโปรแกรม R506 ของกลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง สคร.9 นครราชสีมา และข้อมูลรายงานสอบสวนโรคเฉพาะรายกรณีเสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา แล้ววิเคราะห์สถานการณ์ตามบุคคล เวลา สถานที่

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิตมีอัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1:1.3 ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 65 ปีขึ้นไป 15 ราย (ร้อยละ 65.22) มีโรคประจำตัวหรือภาวะเสี่ยง 18 ราย (ร้อยละ 78.26) อยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป 14 ราย (ร้อยละ 77.78) ส่วนใหญ่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง 11 ราย ด้านวัคซีนมีกลุ่มที่ต้องได้รับวัคซีนไข้หวัดใหญ่ 16 ราย แต่ได้รับวัคซีนเพียงแค่ 2 ราย (ร้อยละ 12.50) เมื่อวิเคราะห์อัตราป่วยตายตามกลุ่มอายุพบว่า กลุ่มอายุ 5-9 ปี มีอัตราป่วยที่สูงแต่มีอัตราป่วยตายที่ต่ำ ในขณะที่วัยแรงงานกลุ่มอายุ 35-44 ปี และ 45-54 ปี มีอัตราป่วยที่ต่ำแต่มีอัตราป่วยตายที่สูง โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป ที่มีอัตราป่วยต่ำแต่มีอัตราป่วยตายสูงสุด ร้อยละ 1.37 ซึ่งในกลุ่มอายุ 65 ปีขึ้นไปมีปัจจัยเสี่ยงในการรับเชื้อจากคนในครอบครัวและเพื่อนบ้าน 8 ราย

ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิตทั้ง 23 ราย อาศัยในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาทั้งหมด ส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 6 ราย ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาล่าช้าทำให้ได้รับยา Oseltamivir ล่าช้า โดยตั้งแต่เริ่มป่วยจนถึงวันที่ได้รับยา Oseltamivir เฉลี่ย 4.41 วัน เร็วสุด 1 วัน นานสุด 11 วัน โดยมี 5 ราย ที่ได้รับยา Oseltamivir ภายใน 2 วัน แต่มีถึง 17 ราย ที่ได้ยา Oseltamivir นานกว่า 2 วัน นับตั้งแต่วันที่เริ่มป่วย

ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ทั้ง 23 ราย เสียชีวิต เนื่องจาก

1. ไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ โดยทั้ง 23 รายอยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่ต้องได้รับวัคซีนไข้หวัดใหญ่ 16 ราย แต่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ในปี 2560 เพียง 2 ราย (ร้อยละ 12.50)
  2. ผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป โดยมีอัตราป่วยที่ต่ำแต่มีอัตราป่วยตายสูง เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรังหลายโรค มีปัจจัยเสี่ยงในการรับเชื้อจากคนที่ดูแลในครอบครัวและเพื่อนบ้าน และไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ ดังนั้นจึงเป็นกลุ่มที่ควรเฝ้าระวังโรคไข้หวัดใหญ่
  3. ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาล่าช้าส่งผลให้การวินิจฉัยโรคไข้หวัดใหญ่และได้รับยา Oseltamivir ล่าช้า
  4. โรงพยาบาลชุมชนที่ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาไม่นึกถึงโรคไข้หวัดใหญ่ และไม่ตรวจหาเชื้อทางห้องปฏิบัติการ และจะส่งต่อผู้ป่วยมายังโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมาเมื่อผู้ป่วยมีอาการหนักแล้ว มีเพียงโรงพยาบาลจักราชที่ตรวจหาเชื้อไข้หวัดใหญ่ 1 ราย อีก 22 ราย ได้รับการตรวจหาทางห้องปฏิบัติการที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ตรวจไม่พบเชื้อ 1 ราย จึงส่งตรวจ PCR ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 9 นครราชสีมา
- คำสำคัญ : โรคไข้หวัดใหญ่, ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิต, วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่, Oseltamivir

ความเป็นมา

โรคไข้หวัดใหญ่เป็นโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส Influenza virus ซึ่งเป็นปัญหาทางสาธารณสุขมาอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลเฝ้าระวังโรค สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 ถึง วันที่ 2 ตุลาคม 2560 ประเทศไทยพบผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ 135,267 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 206.75 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 35 ราย คิดเป็นอัตราป่วยตายร้อยละ 0.03 โดยจังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุด 5 อันดับแรกคือ กรุงเทพมหานคร 648.47 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ ระยอง 630.49 ต่อประชากรแสนคน จันทบุรี 479.03 ต่อประชากรแสนคน หนองคาย 460.24 ต่อประชากรแสนคน และเชียงใหม่ 393.36 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ⁽¹⁾

สำหรับสถานการณ์โรคไข้หวัดใหญ่ในเขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2560 กลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 จังหวัดนครราชสีมา ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ในเขตสุขภาพที่ 9 จำนวน 16,100 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 239.19 ต่อประชากรแสนคน ซึ่งสูงกว่าอัตราป่วยระดับประเทศในช่วงเวลาเดียวกัน มีผู้ป่วยเสียชีวิต 23 ราย อาศัยในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาทั้งหมด เสียชีวิตมากกว่าปี 2559 ทั้งปี (22 ราย)⁽²⁾ กลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรองสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 นครราชสีมา จึงได้ทำการวิเคราะห์สถานการณ์ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิต เขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา ปี 2560 เพื่อหาสาเหตุผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิต เขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา ปี 2560
2. เพื่อหาสาเหตุผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิต เขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา ปี 2560

วิธีการศึกษา

การศึกษาระบาดเชิงพรรณนา (Descriptive study)

1. รวบรวมข้อมูลสถานการณ์โรคไข้หวัดใหญ่จากโปรแกรม R506 ของกลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 นครราชสีมา แล้ววิเคราะห์สถานการณ์ตามบุคคล เวลา สถานที่
2. รวบรวมข้อมูล E1 ของผู้เสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 จากโปรแกรม R506 ของกลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 นครราชสีมา
3. ประสานงานระบาดวิทยาของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่มีผู้เสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ตามรายงาน E1 เพื่อขอรายงานสอบสวนโรคกรณีเสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดใหญ่เฉพาะราย
4. วิเคราะห์สถานการณ์ผู้ป่วยเสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ตามบุคคล เวลา สถานที่

สถิติที่ใช้

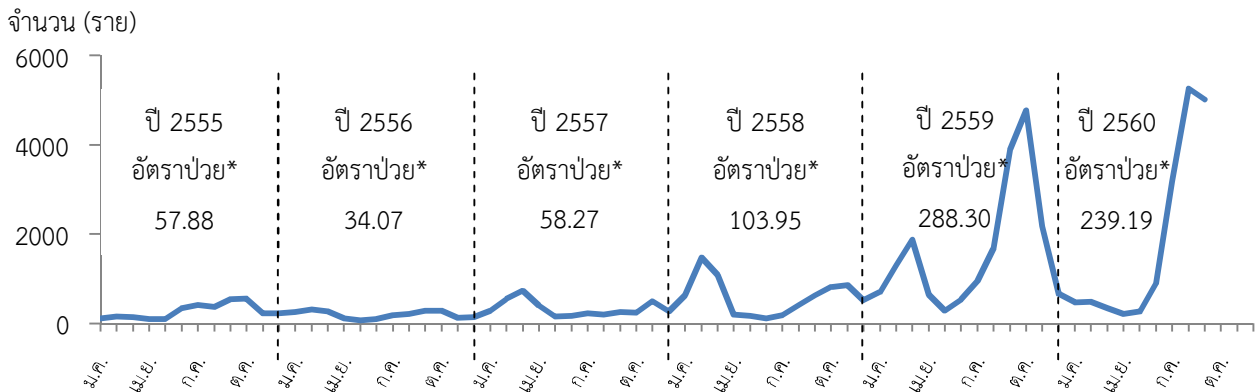
ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ ร้อยละ อัตราป่วย อัตราป่วยตาย อัตราส่วน คำนวณฐาน

ผลการศึกษา

สถานการณ์โรคไข้หวัดใหญ่ เขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา

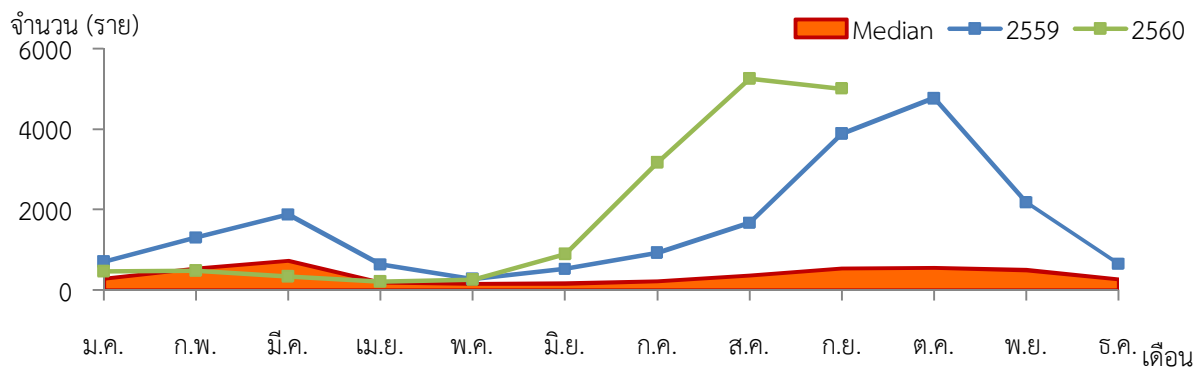
จากรายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ในเขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา ตั้งแต่พ.ศ. 2555-2560 พบว่า ปีที่มีอัตราป่วยสูงสุดคือ พ.ศ. 2559 มีอัตราป่วย 288.30 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือปี 2560 มีอัตราป่วย 239.19 ต่อประชากรแสนคน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2560) ดังรูปที่ 1

ปี 2560 มีผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ 16,100 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 239.19 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 23 ราย อาศัยในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาทั้งหมด คิดเป็นอัตราป่วยตายร้อยละ 0.14 ส่วนใหญ่เป็นวัยเด็กอยู่ในกลุ่มอายุ 0-4 ปี และ 5-9 ปี ซึ่งจากการตรวจทางห้องปฏิบัติการ 5,371 ราย พบว่าเป็นสายพันธุ์ A ร้อยละ 56.60 รองลงมาคือสายพันธุ์ B ร้อยละ 43.40 เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ป่วยปี 2560 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2555-2559) พบว่า ผู้ป่วยในปี 2560 มากกว่าค่ามัธยฐานตั้งแต่เดือนเมษายน โดยมีแนวโน้มผู้ป่วยเพิ่มสูงขึ้นและเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2560 กับปี 2559 พบว่าผู้ป่วยในปี 2560 มีผู้ป่วยมากกว่าปี 2559 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ดังรูปที่ 2 โดยค่าสัดส่วน ILI ต่อผู้ป่วยนอกในเดือนกันยายนจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และ จังหวัดชัยภูมิ มีสัดส่วน ILI ต่อผู้ป่วยนอกเกินเกณฑ์มาตรฐานที่ร้อยละ 5⁽³⁾ ดังรูปที่ 3

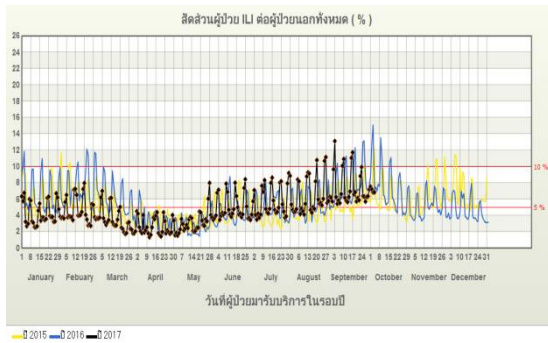
รูปที่ 1 จำนวนผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่จำแนกรายเดือนเขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา 6 ปี ย้อนหลัง (2555 - 2560) ที่มา : โปรแกรม R506 กลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง สคร.9 นครราชสีมา สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2560

* ต่อประชากรแสนคน

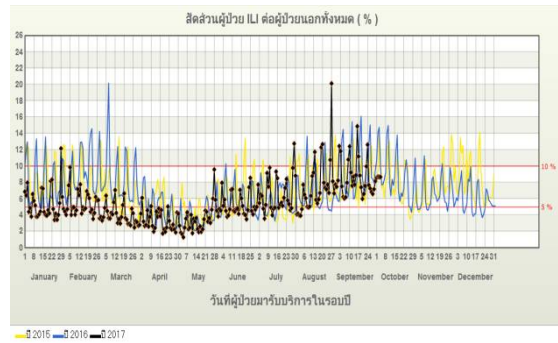

รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่จำแนกรายเดือนเขตสุขภาพที่ 9เปรียบเทียบข้อมูลปี 2560 กับค่ามัธยฐาน 5 ปี ย้อนหลัง (2555 - 2559) และปี 2559

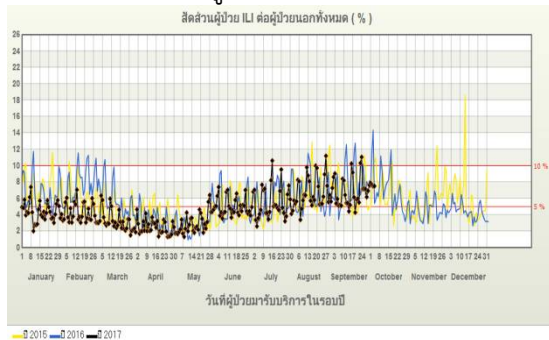
ที่มา : โปรแกรม R506 กลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง สคร.9 นครราชสีมา สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2560

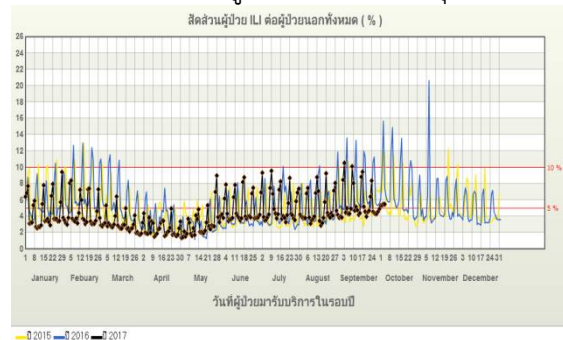
สัดส่วน ILI ต่อผู้ป่วยนอก จังหวัดนครราชสีมา

สัดส่วน ILI ต่อผู้ป่วยนอก จังหวัดบุรีรัมย์

สัดส่วน ILI ต่อผู้ป่วยนอก จังหวัดสุรินทร์

สัดส่วน ILI ต่อผู้ป่วยนอก จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 2 สัดส่วน ILI ต่อผู้ป่วยนอก แยกรายจังหวัด ในเขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา

ที่มา : ระบบเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของกลุ่มอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ข้อมูล ณ วันที่ 5 ตุลาคม 2560

ความครอบคลุมวัคซีนไข้หวัดใหญ่เขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา

กระทรวงสาธารณสุขสนับสนุนให้มีการฉีดวัคซีนไข้หวัดใหญ่ในประชากรกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง โดยมีการสนับสนุนวัคซีนไข้หวัดใหญ่ 2 ส่วนคือ บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข สนับสนุนโดยกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข และประชากรกลุ่มเสี่ยงในกลุ่ม หญิงตั้งครรภ์อายุ 4 เดือนขึ้นไป, เด็ก 6 เดือนถึง 2 ปี, ผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป, ผู้พิการทางสมอง, ผู้ป่วยโรคอ้วน, ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ได้แก่ โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรคหอบหืด โรคหัวใจ โรคไตวาย โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดสมอง ผู้ป่วยโรคมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด โรคธาลัสซีเมีย ภูมิคุ้มกันบกพร่อง (รวมผู้ติดเชื้อ HIV ที่มีอาการ) สนับสนุนวัคซีนโดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) โดยในปี 2560 เขตสุขภาพที่ 9 มีประชากรกลุ่มเสี่ยง 1,219,025 ราย ได้รับสนับสนุนวัคซีนไข้หวัดใหญ่ 309,064 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.35 ของประชากรกลุ่มเสี่ยงเป้าหมายที่กำหนด⁽⁴⁾ ซึ่งจากข้อมูล Health data center (HDC) กระทรวงสาธารณสุข ณ วันที่ 4 ตุลาคม 2560 เขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา ฉีดวัคซีนไข้หวัดใหญ่ในประชากรกลุ่มเสี่ยง 288,430 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.66 ของประชากรกลุ่มเสี่ยง⁽⁵⁾ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการให้วัคซีนไขหวัดใหญ่ประชากรกลุ่มเสี่ยงเป้าหมาย ปีงบประมาณ 2560 แยกรายจังหวัดเขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา

จังหวัด	ประชากรกลุ่มเสี่ยง (ราย)*	ยอดจัดสรรวัคซีน (ราย)*	ร้อยละยอดจัดสรรวัคซีนต่อประชากรกลุ่มเสี่ยง	ประชากรกลุ่มเสี่ยงที่ได้ฉีดวัคซีน (ราย)**	ร้อยละการได้รับวัคซีนของประชากรกลุ่มเสี่ยง
นครราชสีมา	481,617	122,106	25.35	113,533	23.57
บุรีรัมย์	278,002	70,483	25.35	63,395	22.80
สุรินทร์	243,173	61,653	25.35	61,333	25.22
ชัยภูมิ	216,233	54,822	25.35	50,169	23.20
เขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา	1,219,025	309,064	25.35	288,430	23.66

*ที่มา : หนังสือ สปสช. 5.34/ว.0168 ลงวันที่ 20 เม.ย. 2560 เรื่อง แจกแนวทางบริหารจัดการวัคซีนโรคไขหวัดใหญ่

**ที่มา : Health data center (HDC) กระทรวงสาธารณสุข ข้อมูล ณ วันที่ 4 ตุลาคม 2560

สถานการณ์โรคผู้ป่วยโรคไขหวัดใหญ่เสียชีวิต เขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 ถึง วันที่ 2 ตุลาคม 2560 ประเทศไทยพบผู้ป่วยโรคไขหวัดใหญ่เสียชีวิต 35 ราย คิดเป็นอัตราป่วยตายร้อยละ 0.03 เป็นผู้ป่วยโรคไขหวัดใหญ่เสียชีวิตในเขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา 23 ราย โดยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาทั้ง 23 ราย มีรายละเอียดดังนี้

ด้านบุคคล

ผู้ป่วยโรคไขหวัดใหญ่เสียชีวิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 13 ราย เพศชาย 10 ราย มีอัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1:1.3 โดยส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป 15 ราย รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 5-9 ปี 3 ราย กลุ่มอายุ 45-54 ปี 2 ราย กลุ่มอายุ 35-44 ปี 2 ราย และกลุ่มอายุ 55-64 ปี 1 ราย⁽²⁾ เมื่อวิเคราะห์อัตราป่วยตายพบว่ากลุ่มอายุ 5-9 ปี มีอัตราป่วยที่สูงแต่มีอัตราป่วยตายที่ต่ำร้อยละ 0.11 ในขณะที่วัยแรงงานกลุ่มอายุ 35-44 ปี และ 45-54 ปี มีอัตราป่วยที่ต่ำแต่มีอัตราป่วยตายที่สูง โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป ที่มีอัตราป่วยต่ำแต่มีอัตราป่วยตายสูงสุด ร้อยละ 1.37 ดังตารางที่ 2

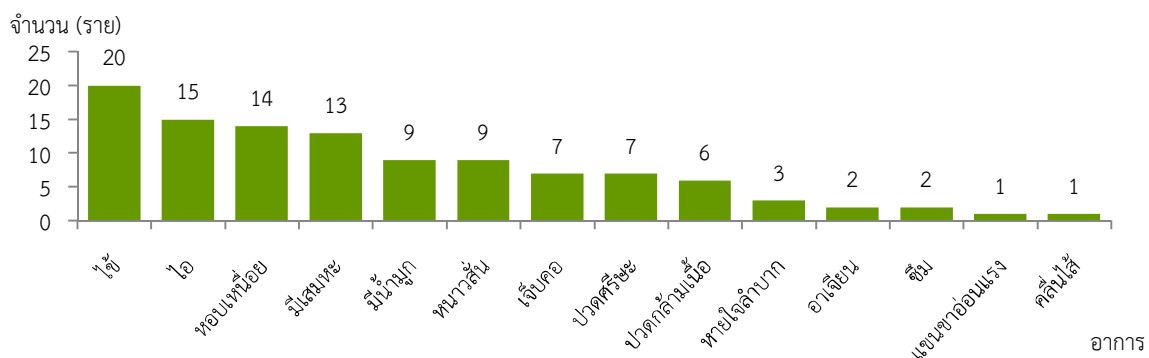
ตารางที่ 2 อัตราป่วยและอัตราป่วยตายโรคไขหวัดใหญ่จำแนกตามกลุ่มอายุ เขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา

กลุ่มอายุ (ปี)	จำนวนผู้ป่วย (ราย)	อัตราป่วย (ต่อประชากรแสนคน)	จำนวนผู้เสียชีวิต (ราย)	อัตราป่วยตาย (ร้อยละ)
0-4	2,504	670.40	0	0
5-9	2,700	659.45	3	0.11
10-14	1,865	421.23	0	0
15-24	2,853	271.10	0	0
25-34	1,110	126.66	0	0
35-44	1,356	136.32	2	0.15
45-54	1,403	134.64	2	0.14
55-64	1,218	162.54	1	0.08
65 ปีขึ้นไป	1,091	140.10	15	1.37

ที่มา : โปรแกรม R506 กลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง สคร.9 นครราชสีมา สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2560

ผู้เสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดใหญ่มีโรคประจำตัวหรือภาวะเสี่ยง 18 ราย อยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป 14 ราย ส่วนใหญ่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง 11 ราย รองลงมาคือ โรคไตเรื้อรัง 4 ราย และโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง 3 ราย ดังตารางที่ 3 ซึ่งผู้ป่วยส่วนใหญ่มาด้วยอาการ ไข้ ไอ หอบเหนื่อย ดังรูปที่ 4 โดยมี 4 ราย ที่มีโรคประจำตัวทางเดินหายใจ (COPD หรือ Asthma) แล้วมีอาการหอบเหนื่อย ปัจจัยเสี่ยงในการรับเชื้อในกลุ่มผู้เสียชีวิตที่เป็นผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป มีปัจจัยเสี่ยงในการรับเชื้อจากคนในครอบครัวและเพื่อนบ้าน 8 ราย (ร้อยละ 53.33) ด้านวัคซีนมีกลุ่มที่ต้องได้รับวัคซีนไข้หวัดใหญ่ 16 ราย แต่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ในปี 2560 เพียงแค่ 2 รายเท่านั้น ตารางที่ 3 ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิตจำแนกตามโรคประจำตัว โรคร่วม และอื่นๆ

รายที่	เพศ	อายุ	โรคประจำตัว/ภาวะเสี่ยง
1	หญิง	36	โรคพุ่มพวง, โรคไตเรื้อรัง, โรคความดันโลหิตสูง,
2	หญิง	42	โรคเบาหวาน
3	ชาย	46	โรคเบาหวาน
4	ชาย	59	โรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว
5	หญิง	67	โรคความดันโลหิตสูง, โรคไขมันในเลือดสูง, โรคไตเรื้อรัง
6	หญิง	70	โรคเบาหวาน, โรคความดันโลหิตสูง, โรคไขมันในเลือดสูง, โรคอัมพฤกษ์ อัมพาต, ติดเตียง
7	ชาย	73	โรคหอบหืด
8	ชาย	73	โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง, โรคความดันโลหิตสูง รักษาไม่ต่อเนื่อง, วัณโรคกลับเป็นซ้ำ
9	หญิง	73	กล้ามเนื้ออ่อนแรง
10	ชาย	74	คนเรื้อรัง
11	ชาย	77	โรคความดันโลหิตสูง
12	หญิง	77	โรคความดันโลหิตสูง
13	หญิง	81	โรคความดันโลหิตสูง, โรคหัวใจขาดเลือด
14	หญิง	81	โรคอัมพฤกษ์ อัมพาต, โรคความดันโลหิตสูง, ไวรัสตับอักเสบ C
15	หญิง	84	โรคความดันโลหิตสูง, โรคต่อมลูกหมากโต
16	ชาย	88	โรคไขมันในเลือดสูง, โรคไตเรื้อรัง, โรคต่อมลูกหมากโต, ผู้ป่วยติดเตียง พอช่วยเหลือตัวเองได้
17	ชาย	89	โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง, โรคไตเรื้อรัง, โรคทางเดินปัสสาวะอักเสบ, โรคความดันโลหิตสูง, เลือดออกทางเดินอาหารส่วนต้น
18	ชาย	96	โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง, โรคความดันโลหิตสูง, โรคต่อมลูกหมากโต, โรคหัวใจขาดเลือด

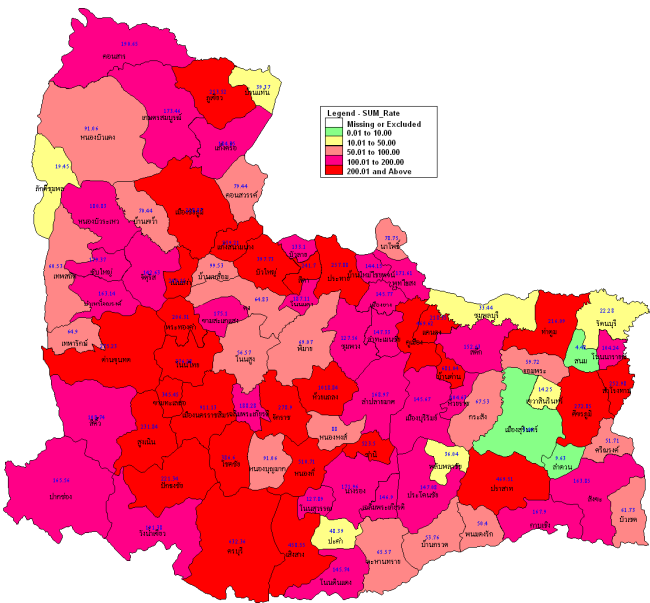

รูปที่ 4 อาการเมื่อมาพบแพทย์ของผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิต เขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา ปี 2560
ที่มา : โปรแกรม R506 กลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง สคร.9 นครราชสีมา สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2560

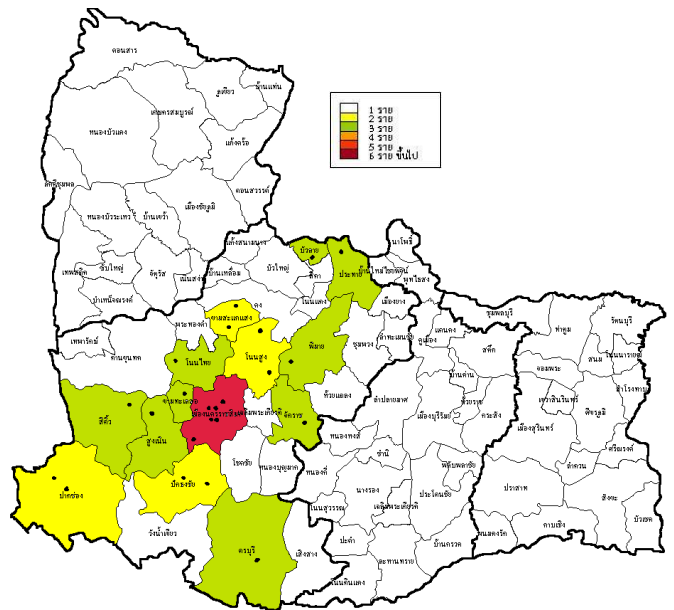
ด้านสถานที่

ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิตทั้งหมดอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 6 ราย รองลงมาคืออำเภอปากช่อง อำเภอโนนสูง อำเภอขามสะแกแสง และอำเภอปักธงชัย อำเภอละ 2 ราย⁽²⁾ ดังรูปที่ 5 โดยผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิตที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลชุมชนจะส่งต่อและใส่ท่อช่วยหายใจมาที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมาทุกราย ทำให้ผู้ป่วยทุกรายได้รับวินิจฉัยโรคไข้หวัดใหญ่โดยมีผลตรวจทางห้องปฏิบัติการที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา 21 ราย โรงพยาบาลจักราช 1 ราย และ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 1 ราย ได้รับยา Oseltamivir ที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา 22 ราย อีก 1 ราย ไม่ได้รับเนื่องจากเสียชีวิตก่อนทราบผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ ทั้งนี้ผู้ป่วยทั้ง 23 รายเสียชีวิตที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมาทั้งหมด

จำนวนผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ แยกรายอำเภอ

จำนวนผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ เสียชีวิตแยกรายอำเภอ

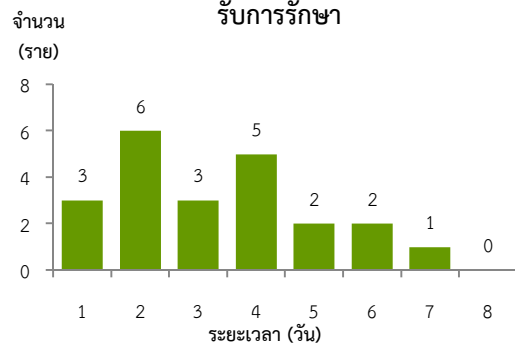
รูปที่ 5 จำนวนผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่และผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิต เขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา ปี 2560
ที่มา : โปรแกรม R506 กลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง สคร.9 นครราชสีมา สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2560

ด้านเวลา

ระยะเวลาตั้งแต่วันที่เริ่มป่วยจนถึงวันที่ผู้ป่วยเข้ารับการรักษา เฉลี่ย 3.31 วัน เร็วสุด 1 วัน นานสุด 7 วัน มี 1 รายที่ไม่ทราบวันเริ่มป่วย ดังรูปที่ 6

ซึ่งส่งผลให้การวินิจฉัยโรคไข้หวัดใหญ่ล่าช้า โดยตั้งแต่เริ่มป่วยจนถึงวันที่ได้รับการวินิจฉัย เฉลี่ย 4.77 วัน เร็วสุด 1 วัน นานสุด 11 วัน ดังรูปที่ 7

รูปที่ 6 ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มป่วยถึงวันที่รับการรักษา

ทำให้ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ได้รับยา Oseltamivir ล่าช้า โดยตั้งแต่เริ่มป่วยจนถึงวันที่ได้รับยา Oseltamivir เฉลี่ย 4.41 วัน เร็วสุด 1 วัน นานสุด 11 วัน ดังรูปที่ 8

อภิปรายผลการศึกษา

สถานการณ์ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิตในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา ในปี 2560 พบผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิต 23 ราย โดยทั้ง 23 ราย อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ทั้ง 23 ราย เสียชีวิต เนื่องจาก

1. ไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ โดยทั้ง 23 รายอยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่ต้องได้รับวัคซีนไข้หวัดใหญ่ 16 ราย แต่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ในปี 2560 เพียง 2 ราย

2. ผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป โดยมีอัตราป่วยที่ต่ำแต่มีอัตราป่วยตายสูงเนื่องจากเป็นกลุ่มที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรังหลายโรค มีปัจจัยเสี่ยงในการรับเชื้อจากคนที่ดูแลในครอบครัวและเพื่อนบ้าน และไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ ดังนั้นจึงเป็นกลุ่มที่ควรเฝ้าระวังโรคไข้หวัดใหญ่เป็นพิเศษ

3. ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาล่าช้า ซึ่งส่งผลให้การวินิจฉัยโรคไข้หวัดใหญ่ล่าช้า และได้รับยา Oseltamivir ล่าช้า

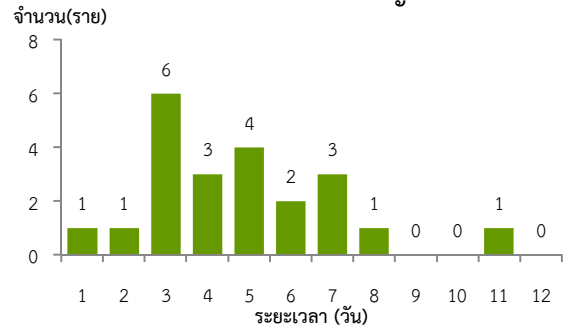
4. โรงพยาบาลชุมชนที่ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาไม่นึกถึงโรคไข้หวัดใหญ่ และไม่ตรวจหาเชื้อทางห้องปฏิบัติการ และจะส่งต่อผู้ป่วยมายังโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมาเมื่อผู้ป่วยมีอาการหนักแล้ว มีเพียงโรงพยาบาลจักราชที่ตรวจหาเชื้อไข้หวัดใหญ่ 1 ราย อีก 22 ราย จึงได้รับการตรวจหาเชื้อไข้หวัดใหญ่ทางห้องปฏิบัติการที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ตรวจไม่พบเชื้อ 1 ราย จึงส่งตรวจ PCR ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 9 นครราชสีมา 1 ราย และทั้ง 22 รายได้รับยา Oseltamivir ที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา อีก 1 ราย ไม่ได้รับยา Oseltamivir เนื่องจากเสียชีวิตก่อนทราบผลการตรวจหาเชื้อไข้หวัดใหญ่

สรุปผลการศึกษา

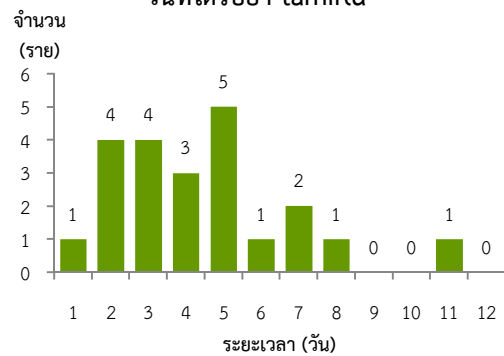
ด้านบุคคล : ปี 2560 ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 เขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา มีผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิต 23 ราย เป็นเพศหญิง 13 ราย (ร้อยละ 56.52) เพศชาย 10 ราย (ร้อยละ 43.48) กลุ่มอายุที่พบอยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป 15 ราย ซึ่งส่วนใหญ่มีโรคประจำตัวเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังหลายโรค คือ HT 11 ราย CKD 4 ราย COPD 3 ราย

ด้านสถานที่ : ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิตทั้งหมดอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 6 ราย รองลงมาคืออำเภอปากช่อง อำเภอโนนสูง อำเภอขามสะแกแสง และ

รูปที่ 7 ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มป่วยถึงวันที่วินิจฉัยโรคไข้หวัดใหญ่

รูปที่ 8 ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มป่วยถึงวันที่ได้รับยา tamiflu

อำเภอปรางค์ 2 ราย โดยผู้ป่วยทุกรายวินิจฉัยโรคไข้หวัดใหญ่โดยมีผลตรวจทางห้องปฏิบัติการที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา 21 ราย โรงพยาบาลจักราช 1 ราย และ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 1 ราย และ เสียชีวิตที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมาทั้ง 23 ราย และทั้ง 22 รายได้รับยา Oseltamivir ที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา 22 รายอีก 1 ราย ไม่ได้รับยา Oseltamivir เนื่องจากเสียชีวิตก่อนทราบผลการตรวจหาเชื้อไข้หวัดใหญ่

ด้านเวลา : ระยะเวลาตั้งแต่วันที่เริ่มป่วยจนถึงวันที่ผู้ป่วยเข้ารับการรักษา เฉลี่ย 3.31 วัน เร็วสุด 1 วัน นานสุด 7 วัน มี 1 รายที่ไม่ทราบวันเริ่มป่วย ซึ่งส่งผลให้การวินิจฉัยโรคไข้หวัดใหญ่ล่าช้า โดยตั้งแต่เริ่มป่วยจนถึงวันที่ได้รับการวินิจฉัย เฉลี่ย 4.77 วัน เร็วสุด 1 วัน นานสุด 11 วัน ทำให้ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ได้รับยา Oseltamivir ล่าช้า โดยตั้งแต่เริ่มป่วยจนถึงวันที่ได้รับยา Oseltamivir เฉลี่ย 4.41 วัน เร็วสุด 1 วัน นานสุด 11 วัน โดยมี 5 ราย ที่ได้รับยา Oseltamivir ภายใน 2 วัน แต่มีถึง 17 ราย ที่ได้ยา Oseltamivir นานกว่า 2 วัน นับตั้งแต่วันที่เริ่มป่วย

มาตรการ

1. ให้ความรู้กลุ่มประชากรที่ยังไม่ป่วย โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ โดยใช้ทีมหมอกรอบครัว หรือโรงเรียนผู้สูงอายุ ในการให้ความรู้ เนื่องจากผู้เสียชีวิตร้อยละ 65.23 อยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป และอยู่ในกลุ่มผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง
2. เผื่อระวังผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาการ ILI โรคประจำตัวเป็นโรคเรื้อรัง
3. เมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ในพื้นที่ต้องดำเนินการสอบสวนโรคเฉพาะรายและค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมที่อยู่ในชุมชน เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการรักษา และหยุดการแพร่เชื้อในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

รายงานสถานการณ์ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิตฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์สาเหตุการเสียชีวิตเบื้องต้น ดังนั้นจึงควรทำการวิเคราะห์สาเหตุการเสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดใหญ่รายบุคคลเนื่องจากในแต่ละพื้นที่มีบริบทและกระบวนการทำงานที่ต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณนายอภิรัตน์ โสกาปิง หัวหน้ากลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง นางสาวสุทธิลักษณ์ หนูรอด นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ เจ้าหน้าที่ในกลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรองทุกท่าน และนางนันทนา แต่ประเสริฐ หัวหน้ากลุ่มปฏิบัติการควบคุมโรคและตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข ที่ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และเป็นพี่ปรึกษาในการศึกษาครั้งนี้ เจ้าหน้าที่กลุ่มระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา ที่ให้ข้อมูลผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิตทั้ง 23 ราย นางสาวพัชรรถ คอนจางนงค์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สคร.9 นครราชสีมา และนายพุฒิธร มาลาทอง นักวิชาการสาธารณสุข ปฏิบัติการ สสจ.บุรีรัมย์ ที่ให้ข้อมูลผลการดำเนินงานวัคซีนไข้หวัดใหญ่ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

อ้างอิง

1. สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2560). สถานการณ์โรคไข้หวัดใหญ่ ประจำสัปดาห์ที่ 29. ค้นเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2560, จากhttp://www.boe.moph.go.th/boedb/surdata/506wk/y60/d15_3960.pdf
2. กลุ่มโรคระบาดวิทยาและข่าวกรอง สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 นครราชสีมา. (2560). ข้อมูลรายงานโรคไข้หวัดใหญ่ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 30 กันยายน 2560. ค้นเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2560, จาก โปรแกรม R506
3. สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2560). ระบบเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของกลุ่มอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่. ค้นเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2560, จาก http://interfetpthailand.net/ili/index.php?page=358c4c7750d79fd100568536318758ed&p=analysis_p&s=analysis_mg
4. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2560). หนังสือเลขที่ สปสช. 5.34/ว.0168 ลงวันที่ 20 เมษายน 2560 เรื่องแจ้งแนวทางการบริหารจัดการวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาลปี 2560 และปริมาณจัดสรรวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล (ประชาชน)
5. Health data center กระทรวงสาธารณสุข. (2560). รายงานจำนวนผู้รับบริการวัคซีนไข้หวัดใหญ่จำแนกตามกลุ่มผู้รับบริการ เขตสุขภาพที่ 9. ค้นเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2560, จาก https://hdcservice.moph.go.th/hdc/reports/report.php?source=pformatted/format1.php&cat_id=4df360514655f79f13901ef1181ca1c7&id=c7e7a388a4dc1a4e3af810ca84ebadf8